

Meer oog voor naasten en nabestaanden

Position paper over mantelzorg in de palliatieve fase,
voor beleidsmakers en professionals in de welzijnssector
en de gezondheidszorg

SAMEN VATTING

Jaarlijks overlijden in Nederland zo'n 175.000 mensen. Driekwart van hen betreft zogeheten 'verwachte overlijdens', zo blijkt uit de Kerncijfers Palliatieve zorg. Deze groep van zo'n 130.000 mensen overlijdt aan een ziekte, waarbij je het overlijden kunt zien aankomen. Het gaat hierbij vooral om kanker, orgaanfalen (zoals COPD, hartfalen of nierfalen) en dementie.

De weg naar het overlijden toe kan jaren, maanden, dagen duren. De naasten van een ongeneeslijk zieke persoon worden op vele manieren hierdoor hard geraakt. Door het besef een dierbare te gaan verliezen, maar ook door de zorgtaken die op hen afkomen.

Naasten leveren een belangrijke bijdrage aan de zorg voor mensen die ongeneeslijk ziek zijn. Ze bieden een luisterend oor, halen medicijnen op en/of helpen bij het douchen. Ook dragen ze zorg voor ziekenhuisvervoer, regelen ze de financiële administratie en helpen ze bij het aan- en uitkleden.

Bij het verrichten van deze mantelzorg, kunnen naasten ondersteuning van zorgprofessionals en hulpverleners gebruiken. Ook na het overlijden hebben nabestaanden ondersteuning nodig. In dit position paper beschrijven we dat zorgprofessionals en hulpverleners, maar ook de zorg- en welzijnsorganisaties waarvoor zij werken, hun mantelzorgondersteuning kunnen verbeteren. We doen een aantal aanbevelingen.

We roepen beleidsmakers en managers op:

- Aandacht voor naasten als normaal en vanzelfsprekend te presenteren op websites, in folders, in beleidsnotities et cetera. En deze aandacht ook te verankeren in de werkprocessen.
- Een visie op te stellen over de samenwerking tussen zorgprofessionals en mantelzorgers en de ondersteuning die vanuit de organisatie aan mantelzorgers wordt geboden.
- Scholingen aan hun professionals aan te bieden over het identificeren van ondersteuningsbehoeften van mantelzorg en het samenwerken met naasten
- Te faciliteren dat binnen teams van zorgprofessionals, die gezamenlijk voor een bepaalde patiënt zorgen, er één persoon wordt aangewezen als regisseur/aanspreekpunt voor mantelzorgondersteuning
- Het aanvragen van vormen van mantelzorgondersteuning (voorzieningen) te vereenvoudigen, en de bekendheid van die voorzieningen te vergroten
- Werkgevers van werkende mantelzorgers aan te spreken op hun rol in het faciliteren van mantelzorgers en nabestaanden
- Beleid op te stellen binnen de zorgorganisatie voor nazorg en rouwondersteuning voor naasten/nabestaanden

We roepen zorg- en hulpverleners op:

- De aandacht voor naasten in hun werk te integreren. Als zij een eenvoudige vraag als 'Hoe is het vandaag met u?' of 'Wat kan ik voor u doen?' in het alledaagse contact dat zij met mantelzorgers hebben integreren, is er al een wereld gewonnen.
- Scholingen te volgen over het identificeren van ondersteuningsbehoeften van mantelzorg en het samenwerken met naasten
- Uit de kring van zorgprofessionals die bij een bepaalde patiënt zijn betrokken – in overleg met de naasten – één regisseur/aanspreekpunt voor mantelzorgondersteuning aan te wijzen, zodat naasten weten bij wie ze moeten zijn als ze vragen over ondersteuning hebben
- Zich te verdiepen in de mogelijkheden die er (lokaal en landelijk) zijn voor mantelzorgondersteuning en deze ook

- onder de aandacht te brengen bij de naasten
- Te erkennen en te waarderen dat naasten een waardevolle aanvulling kunnen zijn op de zorg voor de patiënt, omdat zij de patiënt goed kennen en kunnen meezorgen.
 - Scholing te volgen over de mogelijkheden van nazorg en rouwondersteuning, en deze mogelijkheden aan te bieden aan de naasten/nabestaanden die er behoefte aan hebben

